

Tornion hyvinvointipuisto

Ideakonsepti

Metropolia YAMK opiskelijat Elina Stoor, Minna Raatikka ja Sini Tiainen, 2022

Johdanto

Torniossa on tehty valtuustoaloite senioripuistosta 21.4.2021. Sen halutaan olevan kohtaamisten paikka, jossa kävijä voi turvallisesti oleskella ja liikkua. Idea laajeni paikaksi, jossa etenkin ikäihmiset, muistisairaat, kehitysvammaiset ja liikuntaesteiset sekä heidän läheisensä voivat ulkoilla ja kohdata.

Puiston ideakonseptin kulmakiviä ovat kävijöiden kokemat turvallisuus ja moniaistillisuus. Turvallisuus muodostuu sekä koetusta turvallisuudesta että turvallisista olosuhteista. Tässä merkittävässä roolissa ovat suunnitteluratkaisut, mutta myös sosiaalisen turvallisuuden luominen ja esimerkiksi ilkeiltä suojaaminen. Moniaistillisuus muodostuu ottamalla huomioon niin näkö, tuoksu ja tuntoaistit suunnitteluratkaisuissa. Aisteja voidaan tukea pintamateriaalien, valaistuksen ja kasvillisuuden avulla.

Lisäksi konseptissa halutaan korostaa esteettömyyttä, joka mahdollistaa sen, että puisto todella on kaikille avoin ja saatavilla. Puiston hengessä halutaan korostaa positiivisuutta ja liikkumiseen kannustamista, jolloin puistoon ei lähtökohtaisesti merkitä esimerkiksi kieltomerkkejä.

Ideakonsepti on luotu yhdessä käyttäjäryhmien kanssa sekä kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Työssä järjestettiin työpaja lokakuussa sekä kaksi testausta marraskuussa 2022. Työpajan ja testauksen tulokset toimivat ideakonseptin lähtökohtina. Samoin työssä hyödynnettiin ”Senioripuutarha” opinnäytetyön (Hyry, 2013) tuloksia. Työ toteutettiin Metropolian YAMK Muotoilin opiskelijatyönä. Työstä vastasivat Elina Stoor, Sini Tiainen ja Minna Raatikka.

Ideakonseptin prosessin vaiheet

Tutkimus ja ideointi

- Kirjallisuusanalyysi
- Käyttäjahaastattelut
- Service Blue Print
- Työpaja
 - Osallistujat: Tornion kaupungin työntekijöitä ja järjestöjen edustajia
- Työpajan yhteenveto

Suunnittelu ja testaus

- Ideoiden yhteenveto
- Puiston kartan piirtäminen
- Kosketuspisteiden määrittäminen
- Eri puistokohteiden analysointi vertaamalla kohteita toisiinsa käyttäjien tarpeiden näkökulmasta
- Testaus:
 - Kokous 1- työn tilaajan ja kunnan kunnossapidon edustajien kanssa,
 - Kokous 2 - Ikäihmisten (Tornion eläkeläiset) kanssa

Konseptointi

- Testauksessa esiin nousseiden tarpeiden ja ideoiden koostaminen konseptiluonnokseen
 - Konseptin tarinallistaminen sarjakuvan avulla
- Käyttäjien toiveisiin perustava ideakonsepti**

Käyttäjärühmien analyysi

Tarpeet

	Inva-autopaikka
Esteetön	Puistossa tulee olla turvallista
Kohtaamisen paikka	Aidat puiston ympärillä
Selkeät reitit	

Huolet/ Rajoitteet

Tunteeko kukaan omakseen, "toisten paikka"	Ilkivalta, pitääkö puisto lukita yöksi tai asentaa valvontakamera?
Kuinka pitkässä kuudessa toteutus, ehditäänkö nähdä elinaikana?	Allergiat
	Äänisaaste

Mahdollisuudet

	Tornion olohuone
Vaihe vaiheelta rakennettu puisto, ilman että näyttää rakennustyömaalta	Kesätyöntekijät
Vapaaehtoiset voivat osallistua puiston kunnossapitoon	Työttömiä työllistävä vaikutus

Toiveet/ Ideat

	"Klapimaatti"	Vanhoja esineitä
Kuntolaitteita ikäihmisille	Kahvittelupaikka	Tulistelupaikka
Penkkejä	Ohjattua tekemistä	Perinnekasveja
	Kioski	Kunnossapidon helppous
Roskikset	Lava	

Turvallinen

Kaikille avoin

A group of four people (two men and two women) are lying on their backs on a light-colored floor, smiling and laughing. They are arranged in a circle, with their heads pointing towards the center. The woman on the left has her hand near her mouth as if laughing. The man on the right has his eyes closed and a hand near his nose. The woman on the top right is pointing towards the man on the left. The man on the top left is smiling broadly. The word "Moniaistillinen" is written in a white, cursive font across the center of the image.

Moniaistillinen

Ehdottava, ei kieltävä

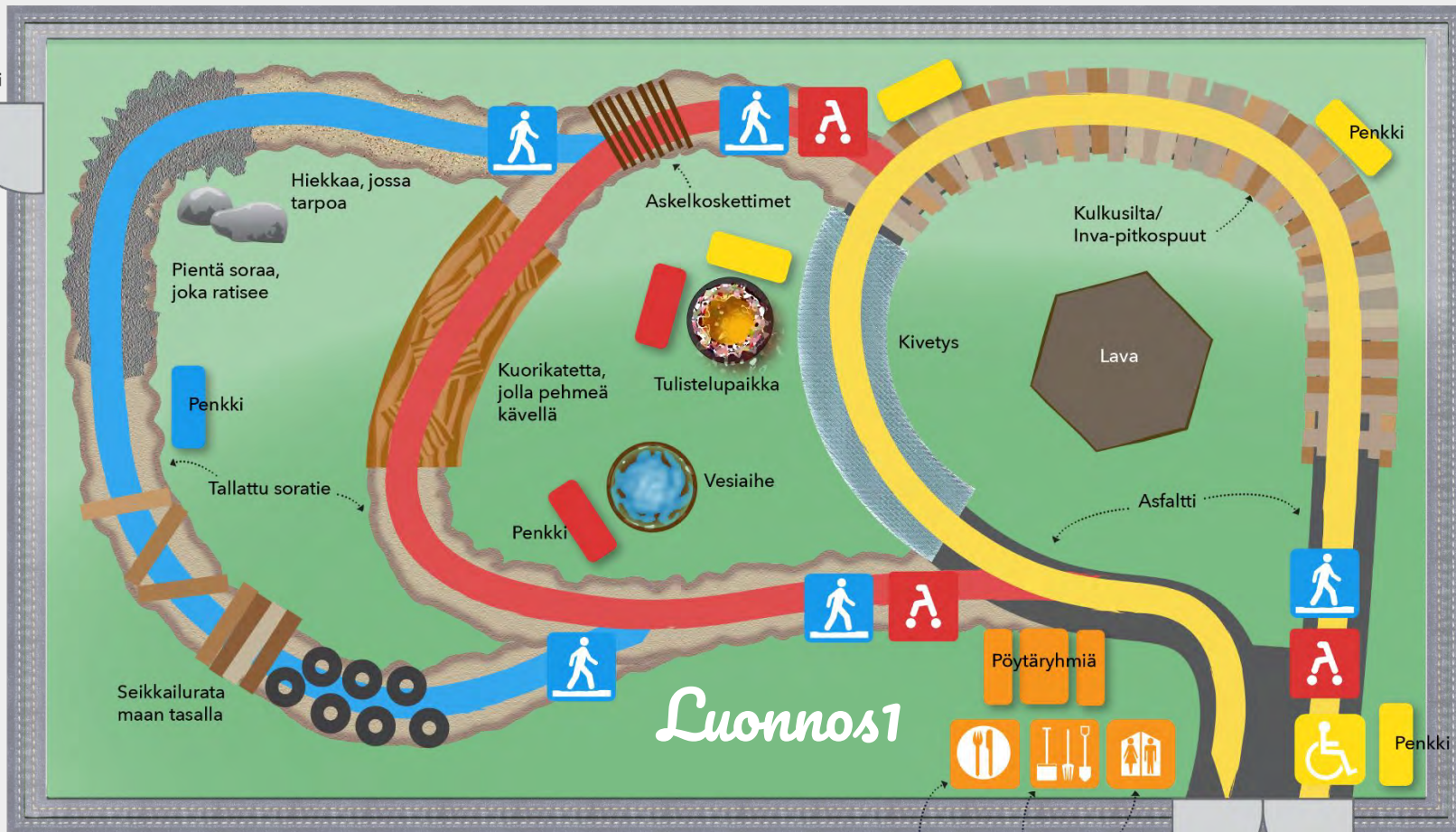

Share

Not to share

Varauloskäynti

Aidattu alue

Tasapainoa vaativa rata

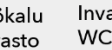
Kevyttä tasapainoa vaativa rata

Tasainen rata

Kahvila/
kioski

Työkalu
varasto

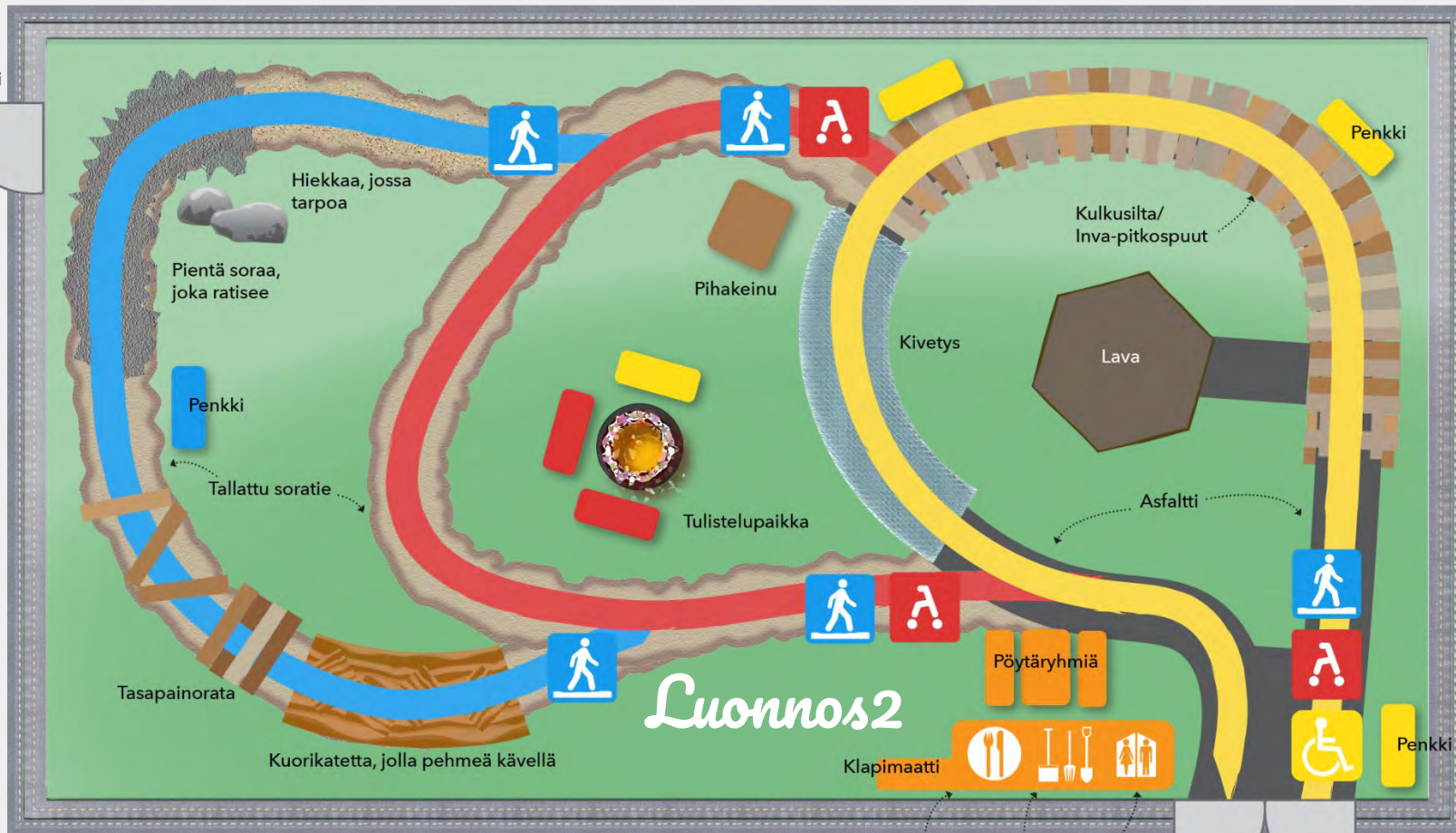
Inva-
WC:t

Opasteet

Varauloskäynti

Aidattu alue

Tasapaino-vaativa rata

Kevyttä tasapaino-vaativa rata

Tasainen rata

Kahvila/
kioski

Työkalu
varasto

Inva-
WC:t

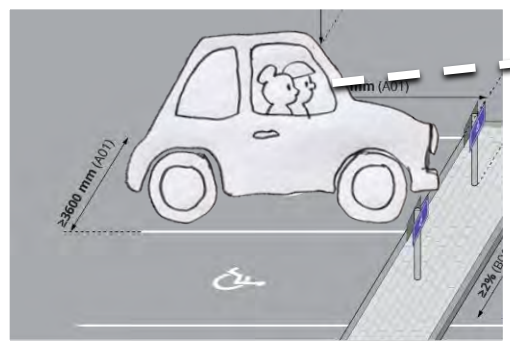

Sisäänkäynti
Kulku kunnossapito
Parkkipaikat lähellä

Opasteet

Ihana, kun saan kerrankin lukea rguhassa lehteä

Onpa selkeät opasteet. Tietää mihin mennä ja mitä tehdä. Eikä täällä ole kieltomerkkejä! :)

Hei, tämän minä muistan, kun pienenä tyttönä... Tämä on tärkeää.

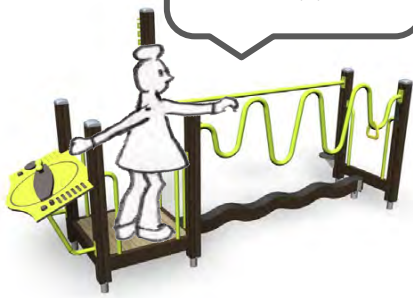

Varttuneemmankin pitää välillä päästä testaamaan extreme-lajeja

Nyt mekin pääsemme vihdoin paistamaan yhdessä makkaraa

Minun täytyy olla oikealla reitillä...?

FYYSISET ELEMENTIT	Matka kulkuvälineestä Portille	opasteet, infotaulu	siirtyminen sisään, ensivaikutelma	toiminta / kulku puistossa	viihtyminen puistossa	Lähtö puistosta	Matka portilta kulkuvälineeseen
ASIAKKAAN / HOITAJAN TEHTÄVÄ	Turvalliset siirtymät	omaksua infotaulu	huolehtia portti kiinni	innostua, kokea itsensä hyödylliseksi		itsenäisesti/ hoitaja tekee päätöksen / resurssit	tilata väline ja huolehtia kyytiin
ASIAKKAALLE NÄKYVÄ TOIMINTA	Portti	infokyltti	fyysinen ympäristö + aisit	innostava ja aktivoiva ympäristö	vuorovaikutus puistossa	wau-efekti (kohta, jossa ottaa muisto)	saatto-juttu, toivottaa uudelleen tervetulleeksi
NÄKYMÄTÖN TOIMINTA: PROSESSIT	Pysähdys- ja pysäköinti-mahdollisuudet + esteettömyys	infotaulun sisällön luonti, saavutettavuus	rakentaminen + ylläpito + tilavaatimukset + sijainti	Kunnossapito: Tiet, rakennukset, kasvillisuus	perustarpeet täyttyy (wc, vesi, sääolot, lepo)		
HUOMIOT, KIVUT, ONGELMAT		sääolosuhteet, manuaalit + sähköinen	kohteen siirtyminen investoinnista ylläpitoon, resurssit	tärkeä tunnistaa tuki mitä asiakas tarvitsee	(perus)turvallisuus, löytää oman paikkansa, vuorovaikutus		

Service blueprint

hyvinvointipuiston kokemuspisteet

1. SAAPUMINEN
2. TOIMINTA, JOKA
VAATII VETÄJÄN
3. OMATOIMINEN TEKEMINEN
4. SAATTAMINEN

AISTIT:

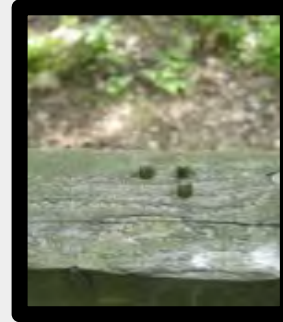
NÄKÖ, TUNTO, TUOKSU

Kokemuspiste 1: SAAPUMINEN

ESTEETTÖMÄT P-PAIKAT

KOHO-
OPASTEET
MYÖS
KAITEISSA

SISÄÄNKÄYNTI ON HELPOSTI HAVAITTAVISSA

- puiston nimi
- penkki
- odotustilaa pyörätuolin käyttäjälle
- katos
- valaistus

SELKEÄT OPASTEET KOHOKARTTAOPASTUS

Kokemuspiste 2: TOIMINTA JOKA VAATII VETÄJÄN

- Kioski
- Esiintymis- ja tanssilava
- Ohjattua ja yhdessä tekemistä

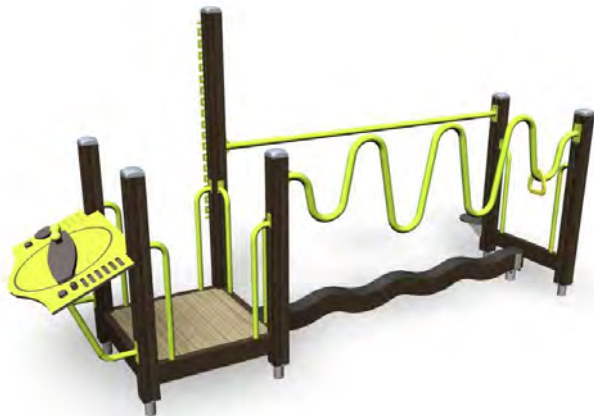
Kokemuspiste 3: OMATOIMINEN TEKEMINEN 1/3

- Esteettömät penkit
- tulistelupaikka
- mukana rakentamassa ja “sisustamassa” puistoa
- klapiautomaatti

Kokemuspiste 3: OMATOIMINEN TEKEMINEN 2/3

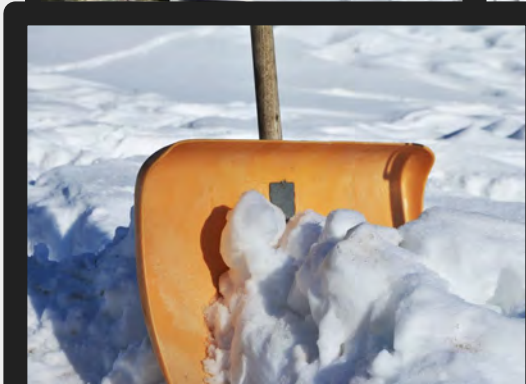
- Selkeät, esteettömät sekä vaihtelevat kulkureitit
- talvisin potkurirata
- tasapaino- ja/tai kuntolaitteet

Kokemuspiste 3: OMATOIMINEN TEKEMINEN 3/3

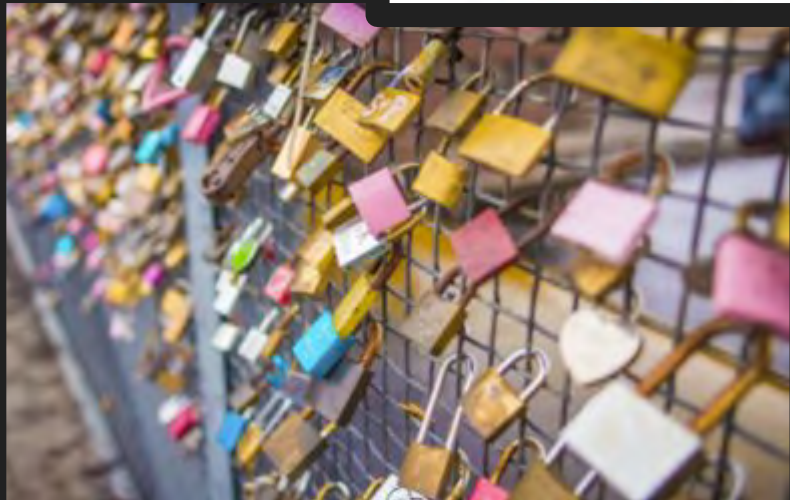
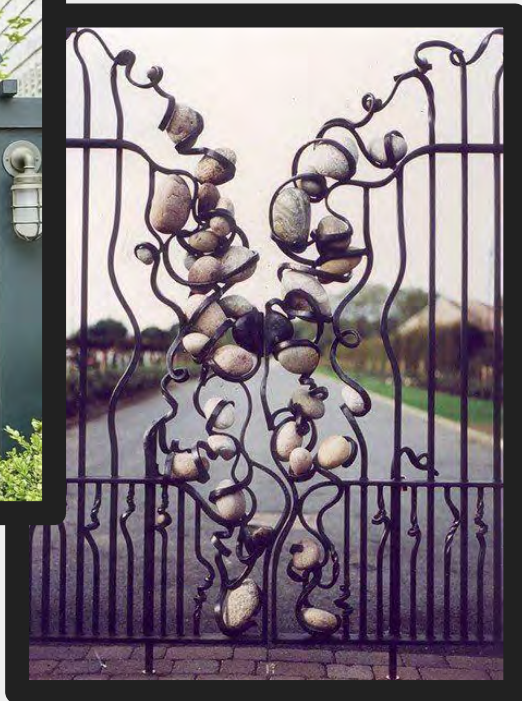

- Kasvien hoito; korotetut ja esteettömät istutukset
- Talvella lumitöitä
- Vaja, jossa säilyttää välineet
- Klapimaatti

Kokemuspiste 4: SAATTAMINEN

- Selkeä reitti ulos
- Palaute- ja idea laatikko
- Muistijälki: Näyttävä portti, joka aktivoi kuvaamaan, “raamit”

kokemuspisteitä leikkaavat: AISTIT

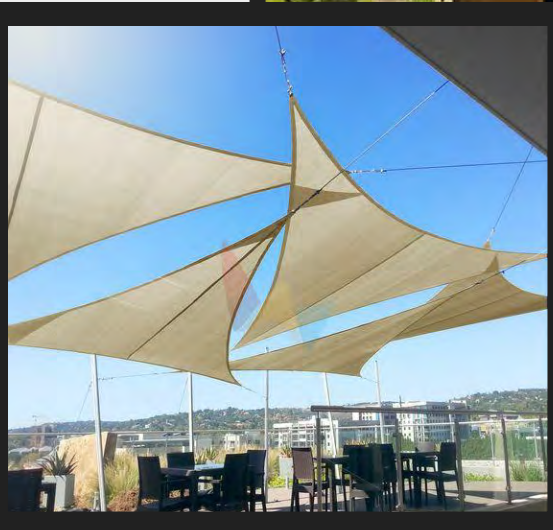
NÄKÖ

TUNTO

TUOKSU

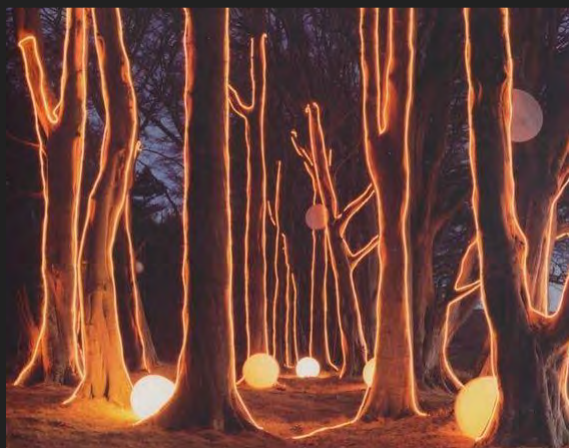
Kokemuspisteitä leikkaava: NÄKÖ

- yleisvalaistus led-valot
- varjot
- heijasteet

Kokemuspisteitä leikkaava: NÄKÖ

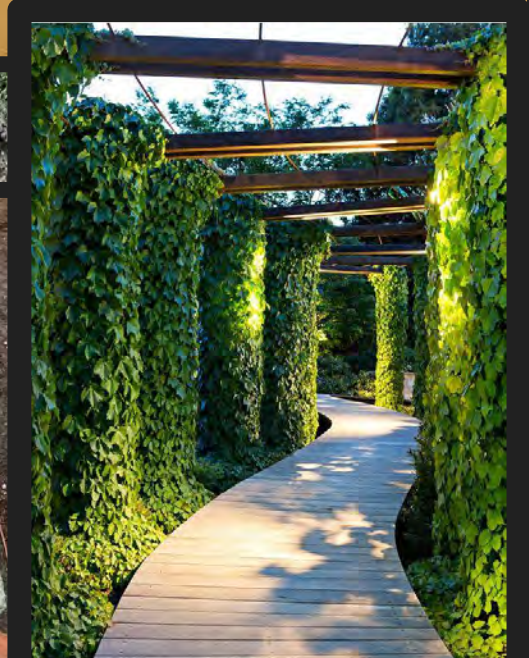
- tunnelmavalolaistus aurinkokenno + hämäräkytkin + osassa liiketunnistin

Kokemuspisteitä leikkaava: TUNTO

KULKUVÄYLILLÄ

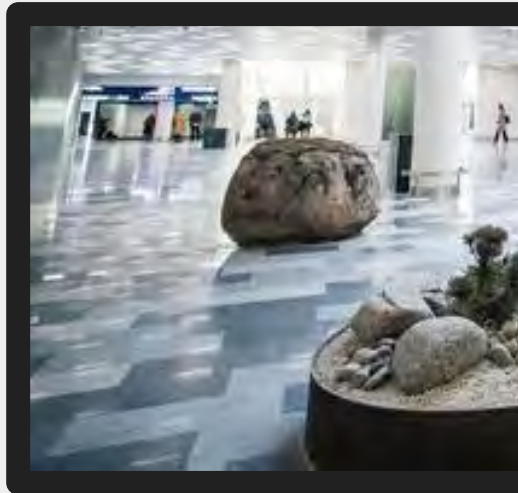
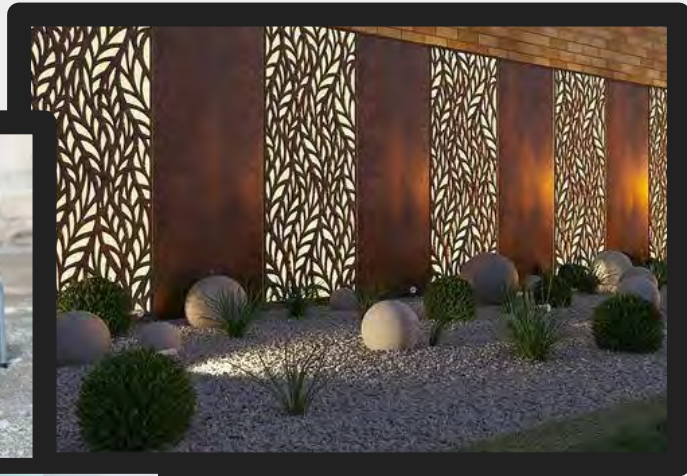
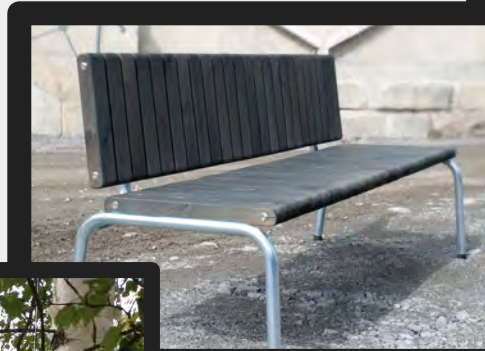
- puu
- hake
- kivimurska
- kivetys
- hiekka
- turva-alusta
(myös välineiden
alla)

Kokempisteitä leikkaava: TUNTO

kalusteet ja aidat

- puu
- metalli
- istuimina isot kivet
- ympäristössä kasvit ja kasvillisuus
- multa

Kokemuspisteitä leikkaava: TUOKSU

- tuore puu /klapit
- katajahake
- leikattu nurmi
- tuoksuvat kukat
- maa/multa
- osa aidasta puuta/
käsitelty tervalla
- nuotion tuoksu

Paikka-analyysi

1) Uiton ranta:

- + kuntoilulaitteet (läheisyydessä)
 - + leikkipuisto (läheisyydessä)
 - + vessa + sen ylläpito (läheisyydessä)
 - + grillipaikka (läheisyydessä)
 - + asutus vieressä/ aktiivinen uimaranta
 - + valmiiksi varjoja
 - + tasainen maa
 - + kaunis jokinäkömä
- autolla saavutettavuus huono (ei pysäköintipaikkoja)
 - pelkona että tulee "koira-aitaus"

SUOMI
FINLAND

Porthaninkatu

Rantakatu

Länsiranta

Koulukatu

Rantakatu

Koulukatu

Kauppakatu

Museopolku

Rantakatu

Attendo Suvisaaren
hoivakoti

Maanmittaus-
palvelupist

Topi
Tietok

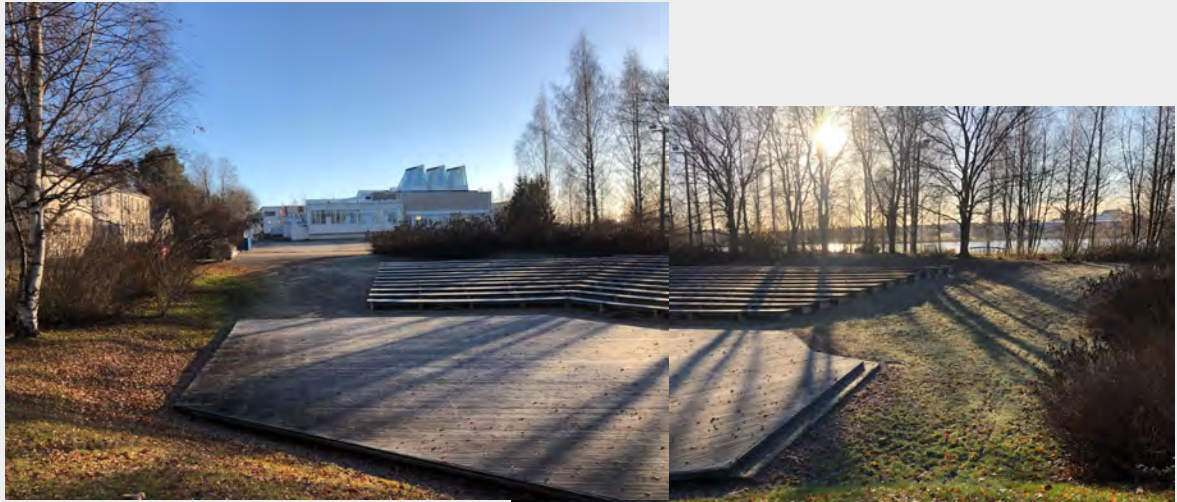
Lähetystori Kirpputori

2) Åströmin kartanon takapiha:

- + erilaisia maastomuotoja → mahdollistaa esim. kuntoportaiden rakentamisen erikseen jk+pp
- + Näkymä Ikean merelle
- + asutusta läheisyydessä
- + lähellä kohderyhmän asukkaita
- + maastossa olevien kivien hyödyntäminen
- + esiintymislava valmiina
- ei varjoja
- vilkas tie vieressä
- ei pysäköintipaikkoja (kadunvarsipaikkoja)

Ilo irti kesäterassi 2020

Arvolupaus

Puisto tarjoaa ilmaisen, saavutettavan ja yhteöllisen kokoonnumispaikan iäkkäille, muistisairaille ja liikuntaesteisille.

Puistossa ja sen toiminnoissa on otettu huomioon erityisryhmien tarpeet ja turvalliseen ulkoiluun liittyvät edellytykset.

Puistossa pystyy turvallisesti, yksin tai yhdessä oleskelemaan ja liikkumaan.

Resurssit

Puiston rakentaminen tarvitsee investointirahaa sekä jatkuvaa kunnossapittoa ja ylläpitoon liittyvää rahoitusta ja lisäresursseja kaupungin nykyiseen toimintaan.

Rahoitus tulee lisätä kunnan vuosittaiseen budjettiin.

Puisto ei tarvitse asiakkailtaan kassavirtaa.

Kulurakenne

Merkittävimmät kustannukset ovat kunnossa- ja ylläpidon kustannukset, jotka ovat myös tärkeimmät. Alkuinvestointi on suuri ja samoin puiston edellytys. Investointiin on mahdollista hakea ulkopuolista tukea.

Ulkopuolisten toimijoiden kustannukset eivät ole kovin suuret eivätkä välttämättömyys. Tuovat lisäarvoa kohderyhmille.

Toiminnot

Puisto on avoinna kaikille ja sinne on esteetön kulku.

Puistossa on toimintoja niin oleskeluun kuin toiminnalliseen tekemiseen.

Puistossa pystyy ulkoilemaan ja liikkumaan itsenäisesti esteettömäksi suunnitelluilla kulkureiteillä. Kulkureittejä on eri tasoisia.

Puistosta löytyy tekemistä, jota voi harrastaa itse (esim. kasvien hoito, kunnossapitotyöt, nuotio) tai toimintoja, jossa on ohjaaja (ulkoiluhetket, kioski, esiintymislavan toiminnot)

Puiston kehittämisen toimintamalli

Asiakassegmentit

Puisto tuo arvoa etenkin erityisryhmille kuten muistisairaille, iäkkäille ja liikuntaesteisille sekä lisäksi näiden omaishoitajille. He muodostavat samalla puiston tärkeimmän kohderyhmän.

Kumppanit

Puiston tukena toimii vapaaehtoiset ylläpitämään toimintoja. Esimerkiksi:

- Eläkeläisjärjestöjen edustajia
- 4H- toiminnan työntekijöitä

Puisto tarvitsee eri toimijoita (kaupungin ja yksityiseltä puolelta) osallistumaan puiston toimintoihin. Toimijoita ovat mm.

- Kunnan vanhustalpalvelut
- Kunnan liikuntapalvelut
- Kunnan hyvinvointipalvelut
- Ulkopuolinen yrittäjä/yhdistys kioskiin

Kumppaneille voidaan luvata näkyvyyttä puistossa sekä esim. paikallislehdessä.

Kaupunki voi tarjota kumppaneilleen fasiliteetit (sähkö, vesi, tila) toiminnan pyörittämiseen sekä tapahtumien ja toimintojen viestintäapua.

Kumppanuuksia kehitetään vuosittain pidettävällä seurantalaverilla, johon kutsutaan puiston nykyiset toimijat sekä asiasta kiinnostuneet toimijat. Kunta kutsuu tapaamiseen koole.

Toteutusvaihtoehdot

A) Kaupunki rakentaa puiston kerralla kuntoon.

B) Puisto rakennetaan vaiheittain. Vapaaehtoisilla on tässä suurempi rooli.

Toteutustavasta riippumatta suunnittelussa tulee erityishuomiona kiinnittää esteettömyyteen huomiota.

Asiakassuhteet

Kaupungilta odotetaan puiston säännöllistä kunnossa- ja ylläpitoa, jotta puisto pysyy turvallisena ja houkuttelevana palveluna kohderyhmille.

Puiston kohderyhmien kontaktit ovat kaupungilla tiedossa olemassa olevien palvelujen kautta.

Kaupunki tuottaa erityisryhmille ilmaisia ja osittain maksullisia palveluita liittyen kohderyhmien virkistystoimintaan. Puisto täydentää ja laajentaa nykyistä palveluntarjontaa.

Kanavat

Kohderyhmille luontaisimpia kanavia ovat olemassa olevan toiminnon kautta viestiminen (vanhus- ja vammaistoinnot sekä eläkeläisryhmän kautta)

Parhaiten heidät tavoittaa olemassa olevien kanavien kautta (ohjaajat, henkilökunta, vertaiskohderyhmät, sähköposti, paikallinen lehti)

Kustannustehokkain kanava on puskaradio.

Kuvien lähteet

Ilmainen kuvapankki: www.pixabay.com

Pinterest-taulu: <https://www.pinterest.com/stooriteller/hyvinvointipuisto/>

<https://www.suijuva.info/pysakointi/>

<https://www.outdooractive.com/fi/route/retkeily/salla/napapiirin-nopia-500-m-esteetoen-oulangan-kansallispuisto/49466941/#dmlb=1>

<https://twitter.com/JaanaEngblom/status/1431658211984171019>

<https://www.nkl.fi/fi/ymparisto>

<https://www.rauma.fi/vapaa-aika-ja-liikunta/liikunta/liikuntaryhmat/terveysliikunta-2/>

<https://www.tapahtumienkainuu.fi/fi-FI/page/62569fda9ac834435721e36a>

<https://www.redbull.com/fi-fi/pokemon-go-vinkit>

<https://www.loimaa.fi/palvelualojen-uuuutiset/ohjattua-kesaliikuntaa/>
<https://www.loimaa.fi/palvelualojen-uuuutiset/ohjattua-kesaliikuntaa/>

<https://www.esperi.fi/hoitokodit-kehitysvammaisille/esperi-hoitokoti-paivalehto-hartola/kuulumiset/aistipolku>

<https://www.vahvike.fi/fi/luonto>

<https://www.kakolanmyymala.com/tuote/18811660>

<https://www.lappset.fi/Tuotteet/Tuote/classic-84/080484M>

www.esla.fi

<https://www.kaleva.fi/hietasaaren-nuotiopaikalle-ilmestyi-polttopuuautom/4012838>

<https://visittampere.fi/nahtavyudet/patosilta/>

<https://www.hyvantuulenpuoti.fi/postilaatikko-post-vintage-sininen-p-30463.html>

<https://www.multamesta.fi/kuorikate>

<https://www.unisport.com/fi/valettava-turva-alusta>

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/helsinki-vantaa-saa-uuden-ilmeen-keskella-raskasta-kriisia-miljardin-euron-investoinneissa-tahtain-on-kuitenkin-pidemmallalla/abe178af-d377-4380-9e2a-f54c8fced197>

www.googlemaps.com

omat kuvat